

Prof. dr. A. OLDENDORFF †
4 maart 1912 — 24 februari 1970

IN MEMORIAM

ANTOINE OLDENDORFF

Op 24 februari 1970 is prof. dr. A. Oldendorff overleden. Zijn heengaan betekent een groot verlies voor de Nederlandse sociologie.

Professor Oldendorff studeerde van 1931 tot 1937 sociale geografie aan de Universiteit van Amsterdam en promoveerde in 1940 aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Van 1940 tot 1945 was hij vervolgens lector in de sociologie aan de Katholieke Hogeschool te Tilburg, waarna hij gedurende een jaar het directeurschap bekleedde van het Isonevo.

Van 1946 tot 1947 was hij hoofd van de afdeling planning-research bij de Rijksvoorlichtingsdienst te Batavia en tevens lector aan de Universiteit aldaar. Daarna werd dr. Oldendorff benoemd tot hoogleraar in de sociologie aan de R.K. Universiteit te Nijmegen en tevens tot directeur van het aan deze universiteit verbonden Sociologisch Research Centrum.

In 1951 kreeg hij een leeropdracht in de sociale psychologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht en in 1953 één in de bedrijfssociologie aan de Katholieke Hogeschool te Tilburg. Gedurende het tweede halfjaar van 1951 was hij verbonden aan het Institute for Social Research aan de universiteit van Michigan te Ann Arbor in de Verenigde Staten.

Sedert 1956 was dr. Oldendorff buitengewoon hoogleraar in de positieve sociologie en de bedrijfssociologie aan de Katholieke Hogeschool te Tilburg. In die functie trad hij in 1967 op als promotor bij de erepromotie van dr. Rensis Likert.

Een hoofdstuk apart in zijn bestaan wordt gevormd door zijn werk aan de Technische Hogeschool te Eindhoven, waar hij in 1957 werd benoemd tot gewoon hoogleraar in de sociologie binnen de Onderafdeling der Wijsbegeerte en Maatschappijwetenschappen. Hij was de eerste hoogleraar in deze onderafdeling; aan de verdere personele opbouw van deze onderafdeling en de integratie van de sociale wetenschappen in de technische studierichtingen heeft hij een grote bijdrage geleverd, waarna hij bovendien de discussie stimuleerde rond de eerste Nederlandse studierichting der Bedrijfs-

kunde, die in 1966 aan de Technische Hogeschool te Eindhoven werd gerealiseerd.

Oldendorff was een fascinerende persoonlijkheid. Hij bezat een indrukwekkende kennis van de klassieke sociologie, zonder zich daarop echter te laten voorstaan. Hij kon het zich veroorloven te bekennen, dat hij de jongste ontwikkelingen in het vak niet meer kon bijhouden. Een groot genoegen schiep hij in het houden van een anecdotisch gekruide conférence, waarin hij zijn promovendi de revue liet passeren, en daarbij zonder ironie zichzelf afschilderde als een overbodig geworden ornament.

Oldendorff heeft in strikte zin geen „school” gemaakt. Evenwel, de rij van zijn promovendi en de grote proportie daarvan die het hoogleraarschap deelachtig werd, wettigen de conclusie dat Oldendorff als weinig anderen voor Nachwuchs heeft gezorgd. Hij was zich daarvan bewust, en het vervulde hem met gepaste trots. De Nederlandse sociologie mag hem dit als een grote en blijvende verdienste aanrekenen.

Ook als schrijver heeft Oldendorff een vruchtbaar leven gehad. Reeds in 1949 legde hij in een thans vrijwel vergeten studie, *De maatschappelijke vooruitgang*, zijn grote eruditie vast op het gebied van de algemene en de cultuursociologie. Zijn meest bekende werk, *De psychologie van het sociale leven*, heeft vele generaties studenten in de sociale wetenschappen tot leerboek gediend. Zijn *Samenwerking in het bedrijf* verscheen in een periode waarin de rol van de sociale wetenschappen in de maatschappelijke praktijk ter discussie stond. *Lichamelijkheid, sexualiteit en cultuur* werd geïnspireerd door veranderingen in huwelijk en gezin in de zestiger jaren. Het manuscript van zijn laatste studie, *Emancipatie*, was bij zijn dood nagenoeg voltooid.

Oldendorffs laatste levensjaren waren moeilijk. Hij voelde zich, zoals hij grimmig opmerkte, een gekooide vogel, vechtend tegen de beperkingen die zijn ziekte hem had opgelegd. Hij heeft de strijd tot het laatste ogenblik voortgezet, en bewaarde daarbij het gevoel voor wrange humor dat zo onverbrekelijk met de herinnering aan zijn persoon verbonden zal blijven. In een opwelling van zelfspot formuleerde hij eens een karakteristiek die hij in zijn necrologie vermeld zou willen zien, en die met eerbied geboekstaafd moge worden: „Oldendorff behoorde tot een uitstervend ras.”